

Årsrapport 2016

Utbildningsnämnden

Rapport från
Stadsrevisionen

Nr 30, 2017

Dnr 3.1.2-54/2017

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Utbildningsnämnden

Årsrapport 2016 för utbildningsnämnden

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av utbildningsnämndens verksamhet under 2016. I likhet med tidigare år noterar revisorerna att den negativa utvecklingen av resultatet för elever som har mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar fortsätter. Nämnden bör säkerställa att de satsningar som genomförs får effekt.

Revisorerna har den 15 mars 2017 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till utbildningsnämnden för yttrande senast den 30 juni 2017.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Michael Santesson
Ordförande

Maria Lövgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att utbildningsnämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på att inriktningsmålet som berör nämndens kärnverksamhet delvis uppnås. Från ekonomisk synpunkt är utfallet tillfredsställande.

Huvuddelen av nämndens verksamhetsmål, indikatorer och aktiviteter finns inom fullmäktiges inriktningsmål "Ett Stockholm som håller samman". Två av fyra verksamhetsmål som hör till inriktningsmålet uppnås delvis. Vidare har resultatspridningen mellan både grundskoleelever och grundskolor förstärkts jämfört med tidigare år trots att nämnden genomfört stora satsningar. Därtill finns utvecklingsbehov avseende utvärderingar av effekter rörande fokusområdena och den socioekonomiska tilldelningen.

Revisionskontorets granskningar visar bl.a. att det finns utvecklingsbehov vad gäller ökade kunskapskillnader i skolan, lokalförsörjning förskola och skola, kommunala aktivitetsansvaret och undervisningen i fritidshem.

Intern kontroll

Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i huvudsak har varit tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att nämndens system för styrning och uppföljning av verksamhet, kvalitet och ekonomi bedöms som tillräckligt. Dock finns utvecklingsbehov avseende förvaltningsenheternas involvering i arbetet med intern kontroll. Revisionskontorets granskningar under året har inte noterat några brister av sådan omfattning att de väsentligt påverkar bedömningen av nämndens interna kontroll.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis beaktat revisorernas synpunkter/rekommendationer i föregående års granskningar. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra avser bl.a. barnsäkerhet vid stadens fritidshem, lugn och studiero i grundskolan samt studieavbrott i gymnasiet.

Innehållsförteckning

1	Årets granskning	1
2	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.1.1	<i>Driftverksamhet</i>	2
2.1.2	<i>Investeringsverksamhet</i>	3
2.2	Verksamhetsmässigt resultat	4
3	Intern kontroll	8
4	Bokslut och räkenskaper	11
5	Uppföljning av tidigare års granskning	11
	Bilaga 1 - Årets granskningar	12
	Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer	16
	Bilaga 3 - Bedömningskriterier	22

1 Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionsordning i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömningen redovisas i *bilaga 3*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 1*.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 2*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden den 5 april 2016 i samband med genomgång av 2015 års granskning och avstämning inför år 2016.

Granskningsledare har varit Tomasz Czarnik vid revisionskontoret och Karin Jäderbrink vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Den sammantagna bedömningen är att utbildningsnämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på att inriktningsmålet ”Ett Stockholm som håller samman” som utgör huvuddelen av nämndens verksamhetsmål, indikatorer och aktiviteter uppnås delvis. Från ekonomisk synpunkt är utfallet tillfredsställande.

2.1 Ekonomiskt resultat

2.1.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2016:

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget-avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Kostnader	19 082	18 951,2	130,8	0,7 %	354,0
Intäkter	- 2 164,9	- 2 349,3	184,4	- 8,5 %	-199,2
Verksamhetens nettokostnader	16 917,1	16 601,9	315,2	1,9 %	155,4
Kapitalkostnader	68,9	68,4	0,5	0,7 %	0,6
Driftbudgetens nettokostnader	16 986,0	16 670,3	315,7	1,9 %	155,4
Justerat netto, efter resultatöverföringar	16 986,0		269,2	1,6 %	-107,0

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med + 315,7 mnkr före och + 269,2 mnkr efter resultatdispositioner i förhållande till budgeten. Avvikelsen motsvarar 1,6 procent av nämndens nettobudget. Överskottet för skolorna uppgick till 39,4 mnkr av det totala överskottet. Kostnaderna var 130,8 mnkr lägre än budgeterat vilket bl.a. beror på lägre personal- och lokalkostnader. Intäkterna blev samtidigt 184,4 mnkr högre än budgeterat vilket bl.a. beror på ökade statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

Resultatenheterna inom grundskolorna för med sig en positiv utgående fond till år 2017 om 283,7 mnkr. Fondens behållning har ökat med 36,9 mnkr under 2016. Gymnasieskolornas resultatenheter för med sig en positiv utgående fond till år 2017 om 41,0 mnkr. Fondens behållning har ökat med 7,6 mnkr under 2016.

Årets uppföljningar har identifierat ekonomiska problem inom Kärrtorps gymnasium (-11,0 mnkr), Lindeparkens gymnasieskola

(-9,6 mnkr) och Midsommarkransens gymnasium (-7,0 mnkr).¹

Förskoleverksamhet

Förskoleverksamheten redovisar ett sammanlagt överskott om 28,7 mnkr. Enligt nämndens redovisning beror överskottet bl.a. på lägre kostnader för ersättning för barnomsorg på obekvämt arbetstid och 2015 års låglönesatsning avseende fristående förskolor.

Grundskoleverksamhet inklusive fritidshem och grundsärskola

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem och grundsärskola redovisar tillsammans ett överskott om 207,8 mnkr före och 170,9 mnkr efter resultatdispositioner. Överskottet återfinns främst inom grundskoleverksamheten i egen regi. Enligt nämndens redovisning beror överskottet bl.a. på att budgeterade reserver inte behövde tas i anspråk, högre intäkter än beräknat från statsbidrag och minskade hyreskostnader.

Gymnasieverksamhet inklusive gymnasiesärskola

Gymnasieverksamheten redovisar totalt ett överskott om 46,1 mnkr före och ett överskott om 38,5 mnkr efter resultatdispositioner. Det är verksamhet i egen regi som står för den största andelen av överskottet. Överskottet beror främst på lägre kostnader för lokaler, ej utnyttjade reserver, högre intäkter för asylbidrag än beräknat och att lärlingssatsningar inte har genomförts.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.1.2 Investeringsverksamhet

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget-avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Investeringsplan					
Utgifter	121,0	127,4	-6,4	5,3 %	12,7
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0 %	0
Nettoutgifter	121,0	127,4	-6,4	5,3 %	12,7

Av tabellen framgår att nämndens utfall avviker med - 6,4 mnkr i förhållande till budgeten. Enligt nämndens redovisning beror avvikelserna bl.a. på att utgifter för paviljonger och för nyetablering blev högre än budgeterat.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

¹ Se avsnitt om internkontroll.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2016 bedöms delvis förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Nämndens bedömning är att tre av fullmäktiges inriktningsmål nås och att ett nås delvis.

Huvuddelen av nämndens verksamhetsmål, indikatorer och aktiviteter finns inom fullmäktiges inriktningsmål ”Ett Stockholm som håller samman”. Två av fyra verksamhetsmål som hör till inriktningsmålet uppnås delvis, vilket ligger till grund för nämndens bedömning att inriktningsmålet nås delvis.

Ett av de verksamhetsmål som uppnås delvis är ”Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor”. Endast ett av nio årsmål för indikatorerna som rör trygghet och studiero uppnås helt. Totalt 3 av 13 indikatorer som mäter kunskapsmål uppnås. Det noteras att två årsmål som är av särskild vikt för grundskolan uppnås delvis. Dessa är ”andelen elever behöriga till nationella program” och ”andelen elever som uppnått målen i alla ämnen”. Årsmålen för andelen elever med gymnasieexamen och andelen gymnasieelever med godkänt i samtliga kurser i examensbevisen uppnås inte.

Verksamhetsmålet ”Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor” uppnås. Dock uppnås inte årsmålet för indikatorn ”sjukfrånvaron”. Den totala sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde har ökat med 0,2 procentenheter jämfört med 2015. Sjukfrånvaron uppgår till 5,7 procent till och med november 2016. Årsmålet är 5 procent. Ökningen avser framförallt långtidssjukfrånvaro.

Utbildningsförvaltningen har genomfört fokusgrupper med de grupper som har högst genomsnittlig frånvaro (elevassistenter, fritidsledare, fritidspedagog, förskollärare och barnskötare). Förvaltningens slutsats av genomförda fokusgrupper är att roller och uppdrag behöver förtydligas. I ett försök att minska sjukfrånvaron har därför utbildningar genomförts för elevassistenter och skolledare. Medarbetare inom övriga yrkesgrupperna föreslås få möjlighet till liknande utbildning.

Kommunal grund- och gymnasieskola

I tabellen nedan framgår utvecklingen av resultatet för några av de indikatorer som fullmäktige och nämnden fastställt för avgångselevernas kunskapsresultat i grundskolan.

Kommunala grundskolan åk 9: Utfall 2016 med jämförelser 2012-2015

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
Andelen elever som är behöriga till nationella program (KF)	82,4	85,3	85,7	87,4	85,9
Andelen som nått målen i samtliga ämnen (KF)	74,4	77,9	77,0	75,2	74,6
Genomsnittligt meritvärde (UtbN)	239,4	239,8	234	222,4	221,9

Betygsresultaten i årskurs 9 har för betygsmåtten andelen behöriga till nationella program och andelen elever som nått kunskapskraven i samtliga ämnen minskat betydligt jämfört med 2015. Det genomsnittliga meritvärdet är på samma nivå som förra året. Det kan konstateras att andelen behöriga exklusive nyinvandrade elever är 92,5 procent för 2016 jämfört med 90 procent 2015.²

Nämndens egna analyser visar att resultatspridningen mellan både grundskoleelever och grundskolor är fortsatt stor och har förstärkts jämfört med tidigare år. Exkluderas nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund visar dock förvaltningens preliminära beräkningar att spridningen inte har ökat. Skolor med elever som har mer gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har i stort sett oförändrade höga resultat, medan skolor där eleverna har mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har en trend mot försämrade resultat. Sett över en dryg tioårsperiod ökar resultat-skillnaderna kontinuerligt mellan skolor med höga och låga resultat.

Enligt nämndens redovisning är den största utmaningen för att förbättra betygsresultaten och öka likvärdigheten att höja resultaten för elever, främst pojkar, på skolor med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Därför kommer arbetet med det kompensatoriska uppdraget och det kollegiala lärandet att fortsätta för att öka likvärdigheten mellan skolorna, mellan elever samt mellan flickor och pojkar. Vidare är det utvecklingsarbete som pågår för att förbättra mottagandet och undervisningen för nyinlända elever också väsentligt. En analys av effekterna avseende

² Nyinvandrade (0-4 år) och elever med okänd bakgrund (Skolverkets benämning i officiell statistik)

ovanstående beskrivna arbete framgår inte av nämndens redovisning.

I budget 2016 markerar kommunfullmäktige att utbildningsnämnden ska spela en aktiv roll vad gäller stadens krafttag mot segregationen. Utbildningsnämnden har inför 2016 års verksamhet identifierat fyra fokusområden som förvaltningen ska rikta in arbetet på 2016-2018 för att bl.a. minska kunskapsskillnaderna mellan stadens grundskolor. De avser elevhälsoarbetet, nyanlända elever, fritidshemsverksamheten samt digitalisering. För arbetet med fokusområdena har förvaltningen tagit fram treårsplaner innehållande mål och tidsplaner för genomförande. Områdena följs upp inom ramen för resultatdialoger, rektorsmöten, tertiärrapporter samt verksamhetsberättelsen. Uppföljningen visar bl.a. att skolorna arbetar aktivt med fokusområdena. Revisionskontoret granskning avseende ökade kunskapsskillnader i grundskolan visar dock att nämnden inte genomfört en tillräcklig analys av effekterna avseende arbetet med fokusområdena. Vidare att det inte tydligt framgår av treårsplanerna hur förvaltningen avser att mäta i vilken utsträckning målen avseende fokusområdena är på väg att uppnås eller har uppnåtts.

Utbildningsförvaltningen har gjort en utvärdering av den socioekonomiska tilldelningen till stadens kommunala grundskolor. Syftet med utvärderingen var att bl.a. beskriva vad det socioekonomiska tilläggsanslaget används till, att identifiera vad som kan förbättras i nuvarande stöd och att försöka fastställa om det finns något samband mellan mönster i hur resursen används och skolornas kunskapsresultat. Utvärderingen visar att resurstillskotten bl.a. har gått till att öka lärartätheten och att utöka elevhälsan. Enligt förvaltningens redovisning behövs ytterligare utvärderingar genomföras för att bl.a. ta reda på vilka effekter insatserna får. Vidare behövs en tydligare struktur för hur det socioekonomiska tilläggsanslaget löpande ska följas upp.

Stadens gymnasieskolor uppvisar sinsemellan stora skillnader i resultaten vilket bl.a. beror på socioekonomiska skillnader i elevernas förutsättningar. Det finns skolor med högt söktryck och goda resultat och det finns skolor med lägre söktryck och i många fall bristande måluppfyllelse. För att öka måluppfyllelsen har förvaltningen under 2016 bl.a. fokuserat på att utveckla elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på samtliga gymnasieskolor. Vidare har varje gymnasieskola under 2016 utarbetat en elevhälsoplan för att tydliggöra elevhälsans roll och omfattning.

Kommunala gymnasieskolan Utfall 2016 med jämförelser 2015

Indikator/mätetal	Utfall 2016	Utfall 2015
Andelen elever med gymnasieexamen	88,5	88,9
Genomsnittligt meritvärde ³	15,5	15,5

Av de elever som avslutade sin utbildning under 2016 erhöll 88,5 procent ett examensbevis, vilket innebär en försämring med fyra tiondelar jämfört med föregående år. Den genomsnittliga betygs-poängen för elever med avslutade studier var 15,5 poäng, oförändrat 2016 jämfört med 2015.

Kommunfullmäktige fastslår i budget 2016 att antalet skolbarn i Stockholms stad ökar kraftigt de kommande åren. Revisionskontorets uppföljande granskning av utbildningsnämndens arbete med lokalförsörjning visar bl.a. att planeringsprocessen avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn inte är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv. Nämnden rekommenderas att säkerställa att samverkan inom SAMS⁴ får genomslagskraft på samtliga nivåer inom nämndens verksamhetsområde. Vidare bör utbildningsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden samt stadsdelsnämnderna skapa former för strukturerad samverkan.

Budgeten slår fast att arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret⁵ är ett fortsatt prioriterat område. En granskning som revisionskontoret har genomfört visar att arbetsmarknadsnämnden tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna bör tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret samt skapa formella forum för samverkan.

Utvecklingen av fritidshemmen beskrivs vara ett av nämndens prioriterade områden i verksamhetsplan 2016. Revisionskontorets granskning av fritidshemmen visar bl.a. att det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas ytterligare, både övergripande och på skolenhetsnivå. Nämnden bör därför försäkra sig om att förvaltningen vidareutvecklar det systematiska kvalitetsarbetet, att

³ Genomsnittligt meritvärde är inte längre en indikator, men ett mätetal som nämnden följer upp.

⁴ Samordnad grundskoleplanering i Stockholm.

⁵ Kommunala aktivitetsansvaret innebär att hemkommunen löpande under året ska hålla sig informerad om hur ungdomar mellan 16 till 19 år som inte går i gymnasieskolan håller sig sysselsatta samt erbjuda lämpliga insatser efter behov.

samtliga skolor inkluderar fritidshem i arbetet och att arbetet är samlat och dokumenterat.

Skolinspektionen och Barn- och elevombudet

Skolinspektionen har genomfört regelbunden tillsyn i Stockholms stad under 2016. De områden där staden har fått förelägganden, d.v.s. krav på åtgärder, är *Förutsättningar för utbildningen vid skol-enheterna* när det gäller förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshemmet samt *Utveckling av utbildningen vid skol-enheterna* när det gäller grundsärskola. Nämnden har lämnat en redovisning till Skolinspektionen för hur bristerna ska åtgärdas.

Under perioden 1 januari till 1 december 2016 har 234⁶anmälningar som rör elever i stadens grundskolor inkommit och registrerats hos Skolinspektionen och Barn- och elevombudet. Under motsvarande period har cirka 22 ärenden inkommit till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet som gäller den kommunala gymnasieskolan.⁷

3 Intern kontroll

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. En tillräcklig intern kontroll innebär att kontrollen är aktiv och ändamålsenlig. Att arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisationen, system och det löpande arbetet. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan. Av redovisningen framgår att inga väsentliga brister har noterats.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. En granskning av nämndens verksamhetsplan för år 2016 visar att nämndens egna mål ansluter till kommunfullmäktiges mål för den verksamhet som nämnden bedriver. Nämnden har för varje

⁶ 130 anmälningar har lett till kritik eller föreläggande.

⁷ De flesta av dessa anmälningar har avskrivits, överlämnats till den regelbundna tillsynen eller till huvudmannen för åtgärder.

verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter.

Uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra sker årligen. Under 2016 har förvaltningen genomfört totalt 104 tillsyner på fristående förskolor och pedagogisk omsorg/familjedaghem.

Årets uppföljningar har identifierat ekonomiska problem inom Kärrtorps gymnasium (-11,0 mnkr), Lindeparkens gymnasieskola (-9,6 mnkr) och Midsommarkransens gymnasium (-7,0 mnkr). Underskottet i Kärrtorps gymnasium förklaras av ett stort elevtapp och att skolan inte hunnit anpassa sin organisation till dessa nya förutsättningar. Enligt nämndens redovisning har även Lindeparkens gymnasieskola tappat många elever jämfört med 2015 och Midsommarkransens gymnasium befinner sig fortfarande i ett uppbyggnadsskede. Åtgärder för att komma tillrätta med budgetavvikelserna har inte vidtagits i tillräcklig utsträckning.

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter efter resultatöverföringar har varit i huvudsak tillräcklig under året.

Mnkr	Tertial-rapport 1 2016	Tertial-rapport 2 2016	Bokslut 2016	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudgetens nettokostnader före resultatöverföringar	16 989,5	16 971,4	16 670,3	1,8 %	301,1
Justerat netto, efter resultatöverföringar	16 980,9	16 943,9	16 716,8	1,3 %	227,1
Nettoinvesteringar	91,0	151,0	127,4	15,5 %	23,6

Revisionskontoret noterar att skolenheterna nu involverats i nämndens internkontrollarbete vilket är positivt. De flesta grund- och gymnasieskolorna har under 2016 genomfört en väsentlighets- och riskanalys. Förvaltningens utvärdering rörande internkontrollarbetet visar ett fortsatt behov av att utbilda skolenheterna och förklara/motivera syftet med analysen.

Samtidigt visar förvaltningens utvärdering att endast få enheter inom central förvaltning genomfört en väsentlighets- och riskanalys. Enligt förvaltningen behöver anvisningarna för verksamhetsplaneringen tydliggöras. Ett särskilt utbildningstillfälle rörande

väsentlighets- och riskanalys kommer att ges till enheter vid central förvaltning.

Nämnden har i samband med framtagandet av verksamhetsplanen 2016 genomfört en väsentlighets- och riskanalys till grund för internkontrollplanen. Utgångspunkten har varit kommunfullmäktiges indikatorer och nämndens väsentliga processer. 2016 års internkontrollplan har genomförts. Arbetet har bl.a. omfattat kontroller av frånvaro, relevantprognoser och relevantutveckling. Inga väsentliga avvikelser har identifierats. Flera av de granskade områdena anses dock viktiga att arbeta vidare med, exempelvis arbetet med att minska frånvaron.

Förvaltningen har även genomfört internrevisioner vid 40 skolenheter. Av de granskningsområden internrevisionen granskat har störst avvikelser påträffats rörande representation, inventarieförteckning och personalförteckning. För att åtgärda avvikelserna har förvaltningen informerat om eller reviderat rutiner avseende de granskade områdena. I övriga fall, när enheterna inte följt förvaltningens rutiner, har de fått anvisningar om hur de ska förändra sitt arbetssätt.

Revisionskontoret har genomfört ett antal granskningar av nämndens interna kontroll. Granskningarna omfattar verksamhetsstöd, inköp och anskaffning, försäljning av verksamhet – fakturering av verksamhet, interkommunala ersättningar, projektredovisning/statsbidrag och EU-projekt. Vissa brister har noterats vad gäller verksamhetsstöd, inköp och anskaffning samt EU-projekt. Dessa är inte av sådan omfattning att de väsentligt påverkar bedömningen av nämndens interna kontroll. Dock rekommenderas nämnden att säkerställa att det finns rutiner och kontroller i syfte att garantera att upphandlade avtal efterlevs, finns och tillämpas. Vidare att se till att uppföljningen av tilldelade medel inom ramen för verksamhetsstödet sker i större utsträckning. Nämnden behöver även se över behovet av att ta fram förvaltningsspecifika rutiner för att säkerställa att EU-projekt hanteras likartat inom nämndens verksamhetsområde. Rekommendationerna framgår av redovisningen i *bilaga 1*.

4 Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

Vissa brister har noterats, men de är inte av sådan omfattning att de påverkar den sammanfattande bedömningen.

5 Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 2*.

Uppföljning visar att nämnden delvis har beaktat revisionens rekommendationer. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra avser bl.a. barnsäkerhet vid stadens fritidshem, lugn och studiero i grundskolan samt studieavbrott i gymnasiet.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar och projekt under perioden april 2016- mars 2017

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Rapport Lokalförsörjning, förskola och skola, nr 8 2016
Stadsrevisionen har genomfört en granskning av om stadens planeringsprocess, avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn, är ändamålsenlig och effektiv för att klara prognostiserad ökning av antalet barn och elever. I granskningen har även rekommendationerna som framfördes i projektrapporten *Styrning av lokalförsörjning nr 2 2014* följts upp. I granskningen ingick kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) samt stadsdelsnämnderna Bromma och Hägersten-Liljeholmen.

Den sammanfattande bedömningen är att planeringsprocessen avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn inte är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv. Bedömningen grundas på den bristande samverkan avseende planeringen av förskolor och grundskolor. Detta gäller i första hand kontakter mellan exploaterings- samt stadsbyggnadskontoren och verksamheterna. Därtill påverkar utbildningsnämndens eftersatta planering den närmaste tidens utbud av skolplatser. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden tillsammans med utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna bör skapa former för strukturerad samverkan, både vad gäller prognostisering av barn och elever samt planering i stadsbyggnadsprocessen.

För att klara prognostiserad ökning av antalet barn och elever måste samverkan mellan berörda parter struktureras i ett tidigt skede. De brister som uppkommit gällande samverkan påverkar både prognostisering och planeringen av nya platser i förskola och grundskola. De senaste åren har en positiv förbättring skett gällande samverkan men den bör vara mindre personberoende, mer strukturerad och styrd av riktlinjer.

Samverkan inom SAMS⁸ bedöms inte fått tillräcklig genomslagskraft i respektive organisation. Det är viktigt att berörda

⁸ Samordnad grundskoleplanering i Stockholm

nämnder och styrelser säkerställer att det arbete som sker inom SAMS sprids i respektive organisation. Detta gäller framför allt stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och utbildningsnämnden. Utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden bör säkerställa att samverkan inom SAMS får genomslagskraft på samtliga nivåer i respektive nämnd.

Uppföljningen avseende tidigare lämnade rekommendationer visar att uppdrag och roller inom SAMS har förtydligats. Genom SAMS sker även den strategiska planeringen av grundskolor i staden. Rutinerna för samverkan i planeringsprocessens tidiga skeden för att säkra tillgången på platser i förskolor och skolor har förbättras. Samverkan mellan utbildningsnämnden och SISAB fungerar bättre och planeringsarbetet sker i större utsträckning i samverkan. Däremot är rekommendationen att kommunstyrelsen bör följa upp utvecklingen av samverkansarbetet inte åtgärdad.

Granskning av aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga, nr 10 2016

En granskning har genomförts av arbetet med kommunala aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga arbetslösa 20-29 år. I granskningen ingick arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Spånga-Tensta.

Granskningen visar att arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden erbjuder och följer upp insatser inom ramen för kommunala aktivitetsansvaret samt till unga arbetslösa.

Uppföljningen kan utvecklas genom en övergripande utvärdering och analys av om insatserna inom jobbtorgens verksamhet ger effekter och motsvarar de behov som finns hos stadens unga arbetslösa 20-29 år. Arbetsmarknadsnämnden bör tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret samt skapa formella forum för samverkan.

Ökade kunskapsskillnader i skolan, nr 2 2016

Stadsrevisionen har genomfört en granskning med syftet att bedöma om utbildningsnämndens säkerställer att strategier och aktiviteter bidrar till att minska kunskapsskillnader i stadens grundskolor.

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningsnämnden inte i tillräcklig utsträckning säkerställer att strategier och aktiviteter bidrar till att minska kunskapsskillnader.

Granskningen visar att nämnden har tagit fram en strategi och en rad aktiviteter för att minska kunskapsskillnaderna. Utbildningsnämnden behöver dock strukturera uppföljningen och analysen av arbetet med att minska kunskapsskillnaderna. För att kunna vidareutveckla verksamheten behöver det systematiska kvalitetsarbetet inom nämnden ske mer löpande. Uppföljningen och utvärderingen av nämndens strategi, i form av fyra fokusområden, behöver utvecklas för att kunna styra resurser mot rätt insatser. Åtterrapporeringen till nämnden behöver också vidareutvecklas för att ge nämnden underlag att ta ställning till om genomförda aktiviteter för att minska kunskapsskillnaderna ger resultat.

Undervisningen i fritidshem

Revisionskontoret har genomfört en granskning med syfte att bedöma om utbildningsnämnden och skolorna har skapat förutsättningar för eleverna att få den undervisning de enligt skollagen har rätt till i fritidshemmen. Granskningen visar att nämndens styrning och uppföljning bör utvecklas för att säkerställa att eleverna ges den undervisning de har rätt till. Antal mål, indikatorer och aktiviteter som berör fritidshem är betydligt mer begränsat i jämförelse med övrig skolverksamheten. Vidare bör nämndens systematiska kvalitetsarbete utvecklas genom att samtliga skolor inkluderar sina fritidshem i arbetet och att arbetet sker samlat och dokumenterat.

Intern kontroll

Verksamhetsstöd

Revisionskontoret har genomfört en granskning med syfte att bedöma om tilläggsbeloppet är utformat efter skollagens bestämmelser och om handläggningsprocessen är effektiv. Granskningen visar bl.a. att nämndens uppföljning avseende verksamhetsstöd behöver utvecklas. Uppföljningen av tilldelade medel inom ramen för verksamhetsstödet sker i begränsad utsträckning och det finns inte några dokumenterade rutiner som stöd för handläggningsprocessen.

Inköp och anskaffning

En granskning har genomförts med syfte att bedöma om den interna kontrollen avseende inköp och anskaffning av varor och tjänster avseende IT och fastigheter är tillräcklig. Granskningen visar att den interna kontrollen avseende granskade rutiner inte är helt tillräcklig. Nämnden rekommenderas bl.a. att säkerställa att det finns rutiner och kontroller i syfte att garantera att upphandlade avtal efterlevs, finns och tillämpas.

Försäljning av verksamhet – fakturering av verksamhet, interkommunala ersättningar

En granskning har genomförts av hur förvaltningen säkerställer ett antal kontrollmål i samband med införandet av den nya skolplattformen. Granskningen visar att den interna kontrollen avseende avstämningsrutiner för fakturering/intäkter interkommunala ersättningar är tillräcklig.

Projektredovisning/statsbidrag

En granskning har genomförts av om det bl.a. finns ändamålsenliga rutiner för beräkning av intäkter/bidrag samt redovisning av hänförliga kostnader. Granskningen visar att den interna kontrollen avseende styrning och uppföljning av statsbidragsintäkter och kostnader är tillräcklig. Vidare att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

EU-projekt

En granskning har genomförts av om nämndens interna kontroll avseende beredning, beslut och ansökan samt planering och uppföljning av EU-projekt är tillräcklig. Granskningen visar att nämndens internkontroll avseende EU-projekt delvis är tillräcklig. Vidare att redovisning av intäkter och kostnader för EU-projekten kan utvecklas. Nämnden rekommenderas att redovisa EU-projekt på separata projektnummer och kostnadsställen, säkerställa att beslut om EU-projekt kommuniceras med ekonomienheten och att se över behovet att ta fram förvaltningsspecifika rutiner för att säkerställa att EU-projekt hanteras likartat inom nämnden.

Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2014	Granskningar av intern kontroll inom gymnasieskolan Nämnden rekommenderas att se till att skolornas beställnings- och lagerrutiner uppdateras och dokumenteras. Vidare rekommenderas att nämnden undersöker om behov finns av ytterligare ramavtal. Interna kontrollen i ekonomiadministrativa rutiner behöver förbättras.			X	Arbetet har fortsatt under 2016 för att åtgärda de brister som hittades i granskningen.	2017
2014	Intern kontroll i utbetalning av skolpeng inom gymnasiet Nämnden rekommenderas att i rutin- och processbeskrivningarna tydliggöra vilka kontroller som ska utföras och hur dessa ska dokumenteras. För att effektivisera kontrollarbetet bör möjligheten att införa flera automatiska kontroller undersökas.	X			I arbetet med att utveckla skolplattformen har en processbeskrivning för ersättningshantering tagits fram. I processbeskrivningen är de olika aktiviteterna beskrivna. Vilka kontroller som ska göras och vilka åtgärder som ska ske om inte alla kriterier uppfylls. Maskinella överföringar ska ersätta manuella under 2018.	

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2014	<p>Uppföljning av elevers ogiltiga frånvaro Uppföljningen vad gäller gymnasieskolan visar att skolorna inte har helt tillfredsställande rutiner för registrering och uppföljning av frånvaron och gymnasieavdelningen har inte rutiner för att kontinuerligt följa upp frånvaron på skolorna, delvis på grund av brister i nuvarande system. Rutiner finns för anmälan till hemkommunen av ogiltig frånvaro för elev i annan huvudmans skola i enlighet med skollagens krav. Förvaltningen i samråd med huvudmännen bör precisera vid vilken omfattning av ogiltig frånvaro som hemkommunen ska meddelas.</p>	X			Frånvarostatistiken följs upp i resultatdialog mellan gymnasiedirektör och gymnasiechef. Skolenheter med svag måluppfyllelse prioriterades i dialogen och enheter med både låg måluppfyllelse och hög frånvaro lyfts fram. Enheter med låg registreringsgrad belystes. Återkoppling till skolenheter som har uppvisat registreringsbrister har skett. Detta följdes upp med nya direktiv till skolor som inte åtgärdat sina brister efter första genomgången. Utifrån resultatdialogerna har gymnasiechefer fått riktade uppdrag att utveckla resultaten på utvalda enheter.	
2014	<p>Uppföljning av arbetet med skolpliktsbevakning Förvaltningen följer kontinuerligt upp hur många barn och ungdomar som finns i staden men saknar skolplacering. Granskningen visade dock att skolorna inte gjorde sökningar så ofta som de centrala rutinerna anger.</p>	X			Enhet för ersättning och skolplikt har inrättats inom förvaltningen för att stärka detta arbete. Arbete pågår för att inom ramen för det nya barn- och elevregistret (BER) göra det lättare med uppföljning.	
2015	<p>Samverkan kring barn som far illa eller riskerar fara illa Utbildningsnämnden rekommenderas att i samverkan med stadsdelsnämnderna följa upp samverkan mellan skola och socialtjänst.</p>		X		Ständigt pågående samverkan sker inom respektive stadsdel. Inom ramen för framtagandet av lokala utvecklingsplaner (LUP) finns detta perspektiv med.	2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2015	Grundskolans arbete med elever som riskerar att inte uppnå målen Utbildningsnämnden rekommenderas att försäkra sig om att samtliga elever i behov av särskilt stöd får den stödsats de har rätt till, att berörd personal på skolan känner till skillnaden mellan extra anpassningar och särskilt stöd samt att stödsatser i form av extra anpassningar dokumenteras. Nämnden bör också säkerställa att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt och att det framgår vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen i åtgärdsprogrammen.	X			Det sker en satsning på elevhälsa inom grundskolan. Treårsplan är framtagen och målbilder formulerad. Etablering av en ny enhet på ULE, (Avdelningen för uppdrag lärande och elevhälsa) – Elevhälsans professionsstöd som ska stödja skolorna i detta arbete. Som stöd finns också Skoldataketet på ULE gällande kompensatoriska läromedel.	
2015	Studieavbrott i gymnasiet Nämnden och skolorna måste i större utsträckning samla in och analysera orsakerna till varför eleverna avbryter sina studier.			X	Några gymnasieskolor har låtit elever som lämnar skolan i förtid besvara en enkät för att få reda på varför eleven lämnat skolan.	2017
2015	Lugn och studiero Granskningen visar att de skolor som granskningen omfattar i större utsträckning bör följa upp, sammanställa och analysera resultatet av de insatser som vidtas för att förbättra studieron.			X	Följs kontinuerligt upp via indikator i VP. Tas upp i årlig resultatdialog mellan grundskolechef och rektor.	2017
2015	Barnsäkerhet vid stadens fritidshem Granskningen visar att de skolor som granskningen omfattar i större utsträckning bör följa upp, sammanställa och analysera resultatet av de insatser som vidtas för att förbättra studieron.			X	Genomförs kontinuerligt inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.	2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2015	<p>Inköp och anskaffning av läromedel Nämnden rekommenderas att analysera och kartlägga behov av att teckna ytterligare ramavtal för vissa produkter, säkerställa i kontroller att rätt leverantör nyttjats samt på enhetsnivå gå igenom huruvida avtal finns och om regelrätt direkt-upphandling genomförts. Dokumentation av genomförda kontroller och uppföljning behöver utvecklas.</p>	X			<p>Utbildningsförvaltningens inköp av varor och tjänster avseende enheterna söks regelbundet ut ur redovisningssystem per avtalsområde för kontroll av avtalstrohet. Stickprovskontroller utförs för att säkerställa att rätt ramavtal och leverantör avropats. Enheter kontaktas när inköp utan avtal har identifierats. Avtalsuppföljningar följer en plan och resultat rapporteras årsvis. Uppföljningarna visar att enheternas ökande användning av systemet för effektivt inköp förbättrar möjligheterna till mer exakta uppföljningar.</p>	
2015	<p>Anläggningstillgångar Granskningen visar att maskiner och inventarier bör klassificeras fullt ut i enlighet med stadens anvisningar och god redovisningssed.</p>	X			<p>Det görs kontroller varje månad på verifikationer som är över ett prisbasbelopp på vissa utvalda konton. Om transaktionen avser en investering men är bokförd på resultat-räkningen, så korrigeras detta.</p>	
2015	<p>Lönehantering Nyckelkontroller före löneutbetalning i enlighet med rutinbeskrivning bör ske i utökad omfattning och en enhetligare dokumentation av de kontroller som skall ske bör utarbetas</p>	X			<p>I januari 2017 har Stockholms stad lanserat ”Elektronisk attest i Lisa självservice”. Varje chef ska attestera och kontrollera löneutbetalningslista digitalt för respektive enhet innan löneutbetalning.</p>	

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2016	<p>Rapport Lokalförsörjning, förskola och skola, nr 8 2016 Utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden bör säkerställa att samverkan inom SAMS får genomslagskraft på samtliga nivåer i respektive nämnd. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden tillsammans med utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna bör skapa former för strukturerad samverkan, både vad gäller prognostisering av barn och elever samt planering i stadsbyggnadsprocessen.</p>					2017
2016	<p>Granskning av aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga, nr 10 2016 Arbetsmarknadsnämnden bör tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret. Arbetsmarknadsnämnden bör tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna skapa formella forum för samverkan inom kommunala aktivitetsansvaret.</p>					2017
2016	<p>Ökade kunskapsskillnader i skolan, nr 2 2016 Nämnden bör utveckla och stärka uppföljningen och analysen avseende arbetet med att minska kunskapsskillnaderna för att få underlag för att bedöma att genomförda aktiviteter ger resultat. Nämnden bör tydliggöra hur uppföljning och utvärdering av fokusområdena ska genomföras.</p>					2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2016	Undervisningen i fritidshem Nämndens styrning och uppföljning avseende fritidshem måste utvecklas för att tillgodose elevernas rätt till undervisning. I detta arbete bör fritidsklubbarna även involveras. Det systematiska kvalitetsarbetet bör utvecklas, samtliga skolor bör inkludera fritidshem i arbetet och arbetet bör samlas och dokumenteras. Utbildningsnämnden bör även försäkra sig om att skollagens bestämmelser rörande fritidshem efterlevs.					2017
2016	Verksamhetsstöd Nämndens uppföljning avseende verksamhetsstöd behöver utvecklas. Nämnden rekommenderas se över möjligheten att digitalisera ansökningsprocessen. Nämnden rekommenderas dokumentera handläggningsprocessen.					2017
2016	Inköp och anskaffning Nämnden rekommenderas att säkerställa att det finns rutiner och kontroller i syfte att garantera att upphandlade avtal efterlevs, finns och tillämpas.					2017
2016	EU-projekt Nämnden rekommenderas att redovisa EU-projekt på separata projektnummer och kostnadsställen, säkerställa att beslut om EU-projekt kommuniceras med ekonomienheten och att se över behovet att ta fram förvaltningsspecifika rutiner för att säkerställa att EU-projekt hanteras likartat inom nämnden.					2017

Bilaga 3 - Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppfoljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.